

שחר מנדלמן - משרד עורכי דין

www.mandelmanlaw.co.il

שד' שאול המלך 35, בית אמריקה, ת"א 6492702

טל: 03-6966242 פקס: 03-6960966

Mandelmanlaw@gmail.com

SHACHAR MANDELMAN, ADV

SHLOMZION GABAI- MANDELMAN, ADV

שחר מנדלמן, עורך דין

שלומציון גבאי – מנדלמן, עורכת דין

יום ראשון 15 מאי 2022

מהי רשלנות פלילית?

מאחר שהרשלנות היא יסוד נפשי חריג, נאשם ברשלנות עומד בדרגה מוסרית נוחה יותר מאשר נאשם שפעל מתוך מחשבה פלילית, והוא מהווה סיכון פחות. לפיכך משפט פלילי בגין עבירה שבוצעה ברשלנות, הוא יוצא דופן ונערך רק בשל עבירות שאינן מסוג פשע - עד שלוש שנות מאסר. רשלנות היא מעין "סל" שלתוכו מכניסים תיאורים שונים של אירועים שמהווים התנהגות רשלנית. מכאן נובע, שאין עבירות פליליות שהן עבירות רשלנות כשלעצמן, אלא יש עבירות שאפשר לבצע אותן ברשלנות, לדוגמה: גרימת מוות ברשלנות, גרימת חבלה ברשלנות וכדומה.

גרם מוות ברשלנות- הנחיות פרקליט המדינה

בעקבות הרפורמה בנושא עבירות ההמתה בשנת 2019 הוגדר באופן מובהק יותר כי מעבר ליסוד הרשלנות (העובדה כי אדם מן היישוב היה צופה שהתוצאה הקטלנית עלולה לקרות) על התביעה להוכיח, כיסוד פוזיטיבי, שהמעשה היה "נטילת סיכון בלתי סביר". בכך ביקש המחוקק להעביר מסר שבצד החובה לשמור על חיי אדם, על רשויות התביעה ובית המשפט לשקול את הערך החיובי שבהתנהגויות מסוימות מתוך ההכרה של המחוקק בכך שבשגרה בני אדם נוטלים סיכונים במגוון הקשרים של חיי היומיום, שלרוב הם סיכונים סבירים שאינם מצדיקים נקיטת הליכים פליליים.

מדיניות העמדה לדין בעבירות גרימת מוות ברשלנות וגרימת חבלה

ברשלנות:

הנחיות פרקליט המדינה 2.37 בדבר "מדיניות התביעה בהחלטה על העמדה לדין בגין עבירות

גרימת מוות ברשלנות וגרימת חבלה ברשלנות" פורסמו בשנת 2018 .

ההנחיות מאפשרות מרחב פעולה רחב למקבלי ההחלטות באופן שלא ישתק את עבודתם. במסגרת שיקולי ההעמדה לדין בעברה של גרימת מוות ברשלנות יישקלו:

א. באיזו מידה היה אפשר לצפות את התוצאה הקטלנית או החבלה בעת ביצוע המעשה או

המחדל?

ב. האם העושה היה מודע לטיב ולנסיבות התנהגותו ולסיכון שיצר?

ג. מאפיינים ייחודיים של העושה: האם מדובר באדם בעל מקצוע? לגבי מנהל עבודה באתר

בניה – צפי התוצאה הקטלנית תבחן מנקודת מבטו של איש מקצוע ולא מנקודת מבט של אדם מן הישוב חסר בקיאות בתחום.

ד. האם מדובר במעשה או במחדל?

ה. מקומו של העושה ב"מעגלי האחריות" - ככל שהעושה קרוב יותר, מבחינת השרשרת הסיבתית, לתוצאה הקטלנית, תגבר הנטייה להעמיד לדין.

ו. מעמדו, דרגתו וסמכותו של העושה: ככל שמדובר באדם בכיר יותר יש לשקול בחיוב להעמידו לדין.

ז. מידת הסטייה מהסטנדרט הראוי – לשם הרשעה בפלילים נדרש כי מידת הסטייה מנורמת ההתנהגות הסבירה תהא גבוהה ממידת הסטייה מרמת הזהירות הנדרשת לשם גיבוש עוולת הרשלנות האזרחית.

ח. האם מדובר בדבר הטומן בתוכו סכנה טבעית או שהסכנה נובעת משימוש מסוכן. - באשר

לחפץ הטומן בחובו סכנה מובנית, נדרשת רמת זהירות גבוהה במיוחד וזאת בניגוד לחפץ "תמים" העשוי להיחפץ לחפץ מסוכן אם ינהגו בו שלא כראוי.

שיקולים לעניין החלק השני בהגדרת הרשלנות: מבחן של נטילת סיכון בלתי סביר:

- אף אם התעורר חשד, כי התנהגותו של אדם עונה על יסודות העבירה של גרימת מוות ברשלנות – יש לבחון את השאלה השנייה והיא האם במעשיו נטל העושה סיכון בלתי סביר להתרחשות התוצאה או לגרימת הסכנה? לעניין זה יש לשקול את השיקולים הבאים (וזו אינה רשימה ממצה).
- א. שאלת העמדה לדין של כל בעל מקצוע תיבחן בשים לב לסיכון המובנה בדרך בעיסוקו. האם העיסוק של העושה כרוך מעצם טיבו בסכנה לחיי אדם, גם אם ימלא את תפקידו באופן סביר?
- ב. האם ההתנהגות המסוכנת חורגת מהנהלים או מהכללים שנועדו להנחות או לכוון את פעילות העושה?
- ג. האם ההתנהגות המסוכנת מנוגדת לדין או לנוהל?
- ד. האם הסיכון נוצר כתוצאה מהקצאת משאבים מוגבלת?

חשיבות ליווי משפטי ע"י עו"ד פלילי במקרים של רשלנות פלילית

בתאונות עבודה

מומלץ ביותר להיוועץ עם עורך דין פלילי המתמחה בטיפול בתאונות עבודה קטלניות ובהליכים של גרימת מוות ברשלנות.

תיקים מסוג זה הינם מורכבים בדרך כלל ועולות לרוב סוגיות הנדסיות ומקצועיות המצריכות ליווי של מומחה שיכין חוות דעת מקצועית מטעמנו.

חשוב לקבל ייעוץ לפני החקירה הראשונית, והחוקרים מחויבים ליידע חשוד כי הוא זכאי להיוועץ בעורך דין פלילי בטרם ימסור את גרסתו הראשונית.

מטבע הדברים חשוד לאחר אירוע טראומתי מצוי בלחץ, בלבול וסערת רגשות ולכן חשיבות מרובה לקבל ייעוץ מקצועי עוד בטרם תחל החקירה.

הרשעה בעבירה של גרימת מוות ברשלנות חושפת את המורשע בפני סכנה של עונש של מאסר בפועל ולענישה כלכלית מכבידה, לצד הרשעה פלילית כמובן – על כל המשתמע מכך.

נאשם המורשע בעבירה של גרימת מוות ברשלנות והוא קבלן רשום, מצוי בסיכון לאיבוד רישיונו או להתליית רישיונו. כך גם מהנדס או אדריכל רשום.

החשיבות לליווי משפטי קריטית גם בתום החקירה.

תיקים שעניינם גרימת מוות ברשלנות / חבלה ברשלנות יועברו לעולם להכרעת הפרקליטות האם להגיש כתב אישום או לסגור את התיק.

בעבירות אלה אין חובת שימוע ומכך החשיבות הקריטית להיות בקשר עם הפרקליטות בטרם יוחלט באם להגיש כתב אישום.

לעיתים הפרקליטות מוכנה לפנים משורת הדין, לערוך שימוע בטרם החלטתם ולנהל מו"מ בטרם יונח כתב אישום לפתחו של בית המשפט. לעיתים ניתן לשכנע את הפרקליטות כי יורו על סגירת התיק הפלילי או לחלופין לשכנעם להמיר את סעיפי האישום לעבירות קלות יותר לפי פקודת הבטיחות לדוגמא .

טיפול משפטי בתיקי גרם מוות ברשלנות מצריכים עורך דין בעל ניסיון והתמחות בתחום זה ואינם תיקים פליליים "רגילים".

לרוב החשודים הינם אנשים נורמטיביים לחלוטין שנתקלים לראשונה ברשויות אכיפת החוק ומכאן החשיבות לטיפול מקצועי ומדויק.

רק לאחרונה (ומבלי לציין את שם הלקוחות) טיפל משרדי בכמה הליכים בתיקי גרם מוות ברשלנות/ חבלה ברשלנות באתרי בניה ובמפעלים שהסתיימו בהצלחה רבה :

* כתב אישום שהוגש בגין גרימת מוות ברשלנות והסתיים בעבירה לפי פקודת הבטיחות בעבודה- ת.פ. 51840-1-21 בית משפט שלום בתל אביב .

* כתב אישום בגין גרימת מוות ברשלנות מסתיים במאסר על תנאי, פיצוי ועבודות לתועלת הציבור. ת.פ. 18634-8-19 בית משפט שלום בפ"ת .

* סגירת תיק חבלה חמורה ברשלנות – תיק 7105/18 תיק פרקליטות מחוז מרכז.

* סגירת תיק חבלה חמורה ברשלנות – תיק 542075/17 פרקליטות מחוז מרכז.

* סגירת תיק גרם מוות ברשלנות במאפיה בצפון הארץ- 540400/20 פרקליטות מחוז חיפה.

בכבוד רב,
שחר מנדלמן, עו"ד